

اولین همایش علمی پژوهشی توسعه و ترویج فرهنگ و هنر ایران

art.confnsahr.ir

بررسی جامعه‌شناسی پدیده مد، با تکیه بر تئوری بوردیو و بوردیار

دکتر علی محمودی عالمی^۱، محمد نبی نجفی اندرو^۲، هدیه یوسف وند^۳

۱-استاد یار گروه هنر موسسه آموزش عالی مارلیک (alimahmodialami@yahoo.com)

۲- محمد نبی نجفی اندرو (Najafimohammad10@yahoo.com)

۳-دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی پارچه و لباس موسسه آموزش عالی مارلیک
نوشهر (h.yousefand@gmail.com)

چکیده

واژه مد در لغت به معنای سلیقه، اسلوب، روش و شیوه و ... به کار می‌رود و در اصطلاح، عبارت است از روش و طریقه ای موقتی که ذوق و سلیقه افراد یک جامعه و سبک زندگی از جمله شکل لباس پوشیدن، نوع آداب پذیرایی و معاشرت و تزیین و معماری خانه و ... را تنظیم می‌کند.

با پایان جنگ جهانی دوم بود که اهمیت مصرف ناگهان به چشم آمد و جامعه‌شناسان و فلاسفه بیش از اقتصاددانان به آن توجه کردند و مطالعات در این زمینه در دهه های ۷۰ و ۸۰ به اوج خود رسید، در عین حال از تغییر اساسی در ارتباط میان مصرف، اقتصاد و جامعه حکایت می‌کرد. در این دوران جدید به گفته «بوردیو» مد دیگر تنها ارضای يك دسته از نیازها - از نظر زیستی، ریشه دار- نیست، بلکه متضمن نشانه‌ها، نمادها، ایده‌ها و ارزش‌ها است. همچنین به تعبیر «بوردیار» مد در دوران جدید روندی است که در آن خریدار کالا از طریق به نمایش گذاشتن خریداری شده، به طور فعالی مشغول تلاش برای خلق و حفظ يك حس «هویت» است. به عبارتی دیگر افراد، هویت چه کسی بودن خویش را امروزه از طریق آنچه که مصرف می‌کنند، تولید و یا بهتر بگوییم «جعل» می‌کنند.

بنابراین، می‌توان گفت: مد به تغییر سلیقه ناگهانی و مکرر همه یا بعضی از افراد یک جامعه اطلاق می‌شود و منجر به گرایش به انجام رفتاری خاص یا مصرف کالای به خصوصی یا در پیش گرفتن سبکی خاص در زندگی می‌شود.

بررسی های پژوهش، به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است و شیوه ی گردآوری منابع تحقیق، کتابخانه ای می باشد
کلید واژه: جامعه‌شناسی، پیر بوردیو، ژان بوردیار، مد

مقدمه

مد کلمه‌ای فرانسوی است که البته در انگلیسی نیز از آن استفاده می‌شود. مد را در یک بیان ساده می‌توان به درک خواص ظاهری لباس و شناخت موقعیت اجتماع نسبت به پوشش افراد دانست. در اصطلاح، عبارت است از روش و طریقه‌های موقتی که براساس ذوق و سلیقه افراد یک جامعه و سبک زندگی آنها گفته می‌شود. ریشه اصلی کلمه مد، به لاتین و شاید قبل از لاتین به رم باستان برمی‌گردد. در ترجمه‌ی مد می‌توان گفت آن چیزی که در جریان و رایج است یا می‌گویند چیزی که تعلق به روز دارد و خیلی جدید است واژه مد در لغت به معنای سلیقه، روش و اسلوب به کار می‌رود و مد را می‌توان در شکل لباس پوشیدن، معاشرت و تزیین و نوع آداب پذیرایی و معماری خانه و صنعت پوشاک به کار برد. مد در همه موارد زندگی ما استفاده می‌شود. در کشورمان طی چند سال گذشته حرکت‌های بسیار ارزشمند و ماندگار در ارتباط با نهادینه کردن فرهنگ «مد» انجام داده است. هیچ چیز به زیبایی زیستن در زمان حال نیست و واژه آخرین مد در واقع تلاشی است برای به روز کردن شیوه‌های زندگی کردن و توجه به مد، گاهی به عنوان تلاشی برای سازگار شدن با محیط اطراف، برقراری ارتباط و تجلی احساسات شخصی تلقی می‌شود. (قدیمی، ۱۳۹۵: ۱۲۵)

بدون شک یکی از بزرگ ترین جامعه‌شناسان پسا ساختارگرای قرن بیستم « پیر بوردیو » فرانسوی است که تأثیر و نفوذ فکری قابل ملاحظه‌ای بر چهره‌های روشن‌فکر و دانشگاهی در حوزه‌های گوناگون علوم اجتماعی داشته است. گستره و عمق آثار وی و حتی آمار آن‌ها باعث شده است که این آثار از پرثمرترین مجموعه‌های نظری و پژوهشی دانش جامعه‌شناسی به حساب آیند. وی در زمینه‌های متفاوت زندگی اجتماعی و واقعیت‌های پیرامون خود به اظهار نظر پرداخته و حوزه‌های گوناگون اجتماعی را میدان آزمایش مفاهیم و اندیشه‌های خود قرار داده است. (توسلی: ۱۳۸۳، ۲۳)